Die periode duurde tot op het komen van den Christus Gods, waardoor de Christus in het middenpunt kwam te staan. Die periode duurde echter niet lang, daar de kerk des Heeren met de uitstorting des Heiligen Geestes bestemd was om de kerk des Geestes te worden. Helaas! de kerk verstond deze hare roeping niet volgens den schrijver. Geheel de ontwikkeling der kerk tot op onze dagen is een mislukking. Het is jammer, dat het zoo is, zegt de schrijver, maar gelukkig in onze dagen begint men te verstaan, wat het beteekent, dat de kerk de kerk des Geestes is.

Het Montanisme hedleeft, dacht ik, toen ik dit artikel las. Natuurlijk de schrijver van heden spreekt niet de taal van het Montanisme, maar de fundamenteele gedachte is dezelfde. In de terminologie der oude kerk sprak men in die dagen van de kerk van God den Vader, van God den Zoon en van God den Heiligen Geest. Onze schrijver spreekt van de kerk Gods, de kerk van den Christus Gods en de kerk van den levenden Geest. De snit van het kleed is verschillend, maar het zijn twee pakken van hetzelfde laken.

Met den besten wil kunnen wij in de herleving van een verouderd standpunt vooruitgang zien. En dat men in de ontwikkeling der Kerkgeschiedenis niets anders kan zien dan eene verloochening van het eigenlijke wezen der Kerk des Geestes, is vreemd. En vreemder nog schijnt het ons toe, dat men meent, dat wij zooveel beter zijn dan de geslachten, die voor ons geweest zijn. Zien wij alleen op de menschelijke zijde der ontwikkeling, dan natuurlijk eindigen de groote perioden van de eerste twee ontwikkelingen in mislukking. Als Kerk Gods eindigt de ontwikkeling in een dor formalisme, hoewel er enkelen overbleven, die als stillen in den lande op het komen van den Messias hoopten. Als Kerk van den Christus Gods — wij gebruiken de terminologie des schrijvers — ging het echter niet beter, want zij ging onder — naar den mensch gesproken — met de kruisiging van den Zaligmaker. En de derde periode? Volgens den schrijver heeft de kerk tot op onzen dag — uitzonderingen daargelaten — nog niet recht begrepen, dat zij de kerk des levenden geestes is. Mislukking dus van het begin tot op onze dagen toe. Nu echter, meent de schrijver, wordt het anders. Men begint te erkennen, dat de kerk niet gebonden is aan de geloofsbelijdenissen, liturgische vormen, kerkelijke inrichtingen, maar dat de Christus Gods door den Geest zich meer en meer openbaart. Wij voorspellen dat ook deze periode uitloopen zal, wat het menschelijke aangaat, op eene mislukking. Het einde is niet de heerlijkheid der kerk des Geestes, maar de tweede komst van Christus, het laatste oordeel en de verheerlijking der kerk door de openbaring der heerlijkheid van haar Hoofd. De drieëenige God voert zijnen raad uit in het midden van eene wereld, die in het booze ligt".

Vergissen wij ons niet, dan wordt hierin het standpunt bestreden van hen die het „in tongen" spreken, als een van de hoogste openbaringen van het leven, door den H. Geest gewekt, zien.

Gemengd Nieuws.

Op Zondag Estomihi is eene geheele gemeente, bestaande uit 150 mannen en vrouwen, te Gainesville in Georgia, wegens rustverstoring in bewaring gezet. Zij behoort tot de »Pinkaterbroeders«. Bij hunne samenkomsten staat het spreken in tongen op den voorgrond, en dit heeft onder veel drukte plaats; o. a. worden daarbij heilige dansen uitgevoerd. Dit zou de politie niet hebben genoopt tot optreden, doch men ging ook op straat en zette daar tot na middernacht hotgeen er binnen de muren geschiedde, voort. Na eerst door de politie te zijn gewaarschuwd, werden de leden van bovengenoemde gemeenschap, (allen kleurlingen) ingerekend, niettegenstaande zij zich beriepen op het in de Vereenigde Staten bestaande recht van vrije uitoefening van religie.

De Christian Scientists beriepen zich ook op dat recht, toen sommigen hunner door den rechter ter verantwoording gedaagd werden, omdat zij geweigerd hadden voor hunne kranken de hulp van een geneesheer in te roepen. Niet altijd werd dit als een verontschuldiging aanvaard. Het is al meer dan eens voorgekomen, dat ouders gestraft werden, omdat ze een hunner kinderen ten gevolge van het niet inroepen van geneeskundige hulp, hadden laten sterven, of zij tot de Christian Scientists behoorden of niet.

Een standbeeld voor Michael Servet. Nu het plan tot uitvoering komen zal om te Génève een standbeeld voor Calvijn op te richten, zijn er menschen opgestaan die ook een standbeeld willen stichten voor Michael Servet, den Spaanschen geneesheer, die den 26sten October 1553 verbrandde. Het benoodigde geld is reeds bijeengebracht, maar vele burgers van Génève doen alle mogelijke moeite om de overheid te bewegen de plaatsing te verbieden.

Als men voor Servet een standbeeld wil oprichten als martelaar voor de »vrije gedachte«, gelijk men dit uitdrukt, dan vergist men zich ten eenenmale. Dit is hij niet geweest. Immers toen Servet van de gedachte was, dat de kleine Raad op zijn hand was, drong hij er op aan, dat deze maar recht moet doen. Oordeelde dit lichaam dat Calvijn ongelijk had, dan moest Calvijn sterven; oordeelde het dat hij ongelijk had, dan wilde hij sterven. Servet was dus ook van oordeel, dat ketterij met den dood moest gestraft worden, al hoopte hij dat de kleine Raad van meening was, dat Calvijn den ketterdood moest sterven.

President Roosevelt teekende den 18en Mei een besluit, waarbij de spreuk „In God we trust" (wij vertrouwen op God) weder op de gouden munt van het land geslagen worden zal. Een jaar lang had men die munt zonder dat motto geslagen.

Te New-York wil men in het Chineesche kwartier een Confuciaanschen tempel bouwen. Op eene vergadering van Chineezen die te New-York nu verblijf houden, werd na een toespraak van den minister van China voor 120,000 dollars geteekend.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

EEN DIKKE.

Velen zullen wel eens gehoord hebben van den reusachtigen kastanjeboom van den Etna die, als men het gelooven wil, eens in zijn holle inwendigheid honderd ruiters heeft geherbergd. Ook de groote eikenboom van Allonville in Frankrijk, in welks kruin een kerkje is gebouwd, is niet onbekend.

Er is echter nog wat dichter in de buurt een boom, die ook onder de dikke mee mag tellen. Het is een eikenboom, die staat op de grens der dorpen Cortessen, Welle en Gors op Lien, die alle liggen in Belgisch Limburg, 'twelk grenst aan de Nederlandsche provincie van dien naam.

De omtrek van dezen reuzenboom is aan den voet niet minder dan 9 meter 36 cent. De stam is nog maar 8 meter hoog, doch verhief zich eertijds ver in de lucht. De boom is zeer oud, geheel hol. Tien menschen kunnen met gemak daar binnen plaats vinden. Wie er in wil moet eerst een manshoogte klimmen, dan vindt men een spleet en een opening waar men door kan, als door een venster.

Hoe oud deze boom is, weet niemand met zekerheid te zeggen. Maar naar berekeningen bij andere boomen van die soort, moet de eik van Cortessen 1100 jaar oud zijn, en dus dagteekenen uit den tijd toen de Denen en Noren hier kwamen plunderen, en de Frankische koningen nog regeerden. Als die boom eens praten kon!

Mocht nu een lezer, b.v. bij een uitstapje naar Valkenburg, dezen reuzenboom, die er echter niet fraai uitziet, eens willen bezoeken en hem niet meer vinden, dan denke hij niet dat hij gefopt is. Wat van den stam over is toch, is vermolmd en niet dik meer; de takken die nog bladeren geven, schijnen al zwakker te worden, en heel lang zal de boom in elk geval wel niet meer leven. 't Is wel beschouwd, zeer merkwaardig, dat boomen zoo hol het nog eeuwen uithouden.

EINDELIJK WEERGEVONDEN.

In de binnenlanden van Guinea op de westkust van Afrika, deden omstreeks het jaar 1820 een troep menschendieven een inval in een negerdorp, met het doel de inwoners te rooven en als slaven te verkoopen. Dit gebeurde toen veel. Gelukkig hebben deze gruwelen thans opgehouden.

Het dorp werd aangevallen, wie tegenstand bood vermoord, ouders die hun kinderen wilden beschermen, meedoogenloos doodgeschoten. De grond was met dooden en gewonden bedekt. De overlevenden werden voor zoover zij bereikbaar waren, door de wreede slavenhandelaars meegenomen, om verkocht te worden.

Onder de gevangenen bevond zich ook een knaap, Adjai geheeten. Na velerlei lotgevallen doorleefd te hebben — te veel om hier te vertellen — kreeg hij eindelijk door Gods bestier de vrijheid weder, en werd naar Londen gebracht. Het bleek dat hij groote gaven bezat, en tevens dat het goede zaad des Woords, door zendelingen in zijn hart gestrooid, opwies en vrucht droeg. Zoo werd dan besloten hem op te leiden tot leeraar in de Engelsche kerk. Toen het zoo ver was, vertrok hij weer naar Afrika, om daar aan zijn nog heidensche landgenooten het Evangelie te prediken. Hij kreeg toen de waardigheid van bisschop, zoo als dat in de Engelsche kerk heet, die niet in de leer maar in den vorm op de Roomsche kerk lijkt. Men had hem de namen Samuel en Crowther gegeven, en zijn arbeidsveld was ontzaglijk groot. Hij was de eerste zwartkleurige zendeling der Engelsche (Episcopale) kerk. Tot de streken die hij bezocht om er te prediken, behoorde ook Ighissia-Panda. Eens predikte hij daar in het groote dorp Imaha.

Een arme negervrouw, wier gezicht de sporen toonde van veel verdriet, en die reeds den last des ouderdoms droeg, voegde zich bij de schaar der inboorlingen, welke den zwarten prediker omringde. Zij stond achteraan en kon hem slechts hooren, niet zien. Doch niet lang had zij geluisterd, of de oude vrouw begon te beven over heel haar lichaam. 't Was haar als kende zij de stem des sprekers. Zij wilde hem zien, maar vele mannen die voor haar stonden onttrokken hem aan haar gezicht. Ze moest het opgeven en luisterde, luisterde opnieuw.

Maar eensklaps gaf zij een luiden schreeuw, en zonder zich door iets of iemand te laten terughouden, drong zij door de schare heen, haastte zich tot den prediker en drukte hem in de armen, uitroepende: „Mijn zoon! mijn zoon!"

Ge begrijpt welk een verbazing en ontsteltenis dat veroorzaakte. De leeraar trachtte vriendelijk haar tot kalmte te brengen, hoe ontroerd hij ook zelf was, en eindigde kort daarna den dienst. Toen nam hij de oude vrouw mee naar zijn huis, en in het gesprek dat volgde, bleek hoe het scherpe oor der moeder zich niet had vergist.

Wat was er veel gebeurd, sinds moeder en zoon elkaar voor het laatst hadden gezien!

Toen lang geleden de menschenroovers het negerdorp binnendrongen, hadden zij den kleinen Adjai aan zijn moeder ontrukt, en deze zoo geslagen, dat zij voor dood bleef liggen. Na den aftocht der booswichten was zij tot zich zelf gekomen, maar vond het dorp uitgemoord, haar kind verdwenen!

Radeloos liep zij rond, overal zoekende naar haar zoon, ook in de omliggende dorpen, maar de knaap was en bleef weg. Toch gaf zij het niet op. Acht en twintig jaar deed zij navraag waar het maar mogelijk was, doch alles om niet. En nu, door de wondere leiding des Heeren, mocht zij haar zoon, onverwacht en ongedacht, wedervinden, als een achtbaar man, als een geliefd prediker van het Evangelie.

Hoe diep getroffen, hoe innig verheugd de bisschop was, kunt gij begrijpen. Wat viel er veel te vertellen! Eerst nu werd zijn vroegste levensgeschiedenis hem duidelijk. Maar ook hoe des Heeren voorzienigheid alles had geleid. Ware hij in zijn land gebleven, hij zou denkelijk nooit een dienaar des Evangelies zijn geworden.

De leeraar nam zijn oude moeder mee naar Lagos aan de kust waar hij woonde. Zij kwam er bij hem inwonen, en werd omgeven door al de zorg, al de teerheid, al de liefde, die zij zoo lang had moeten ontberen. Zoo schonk haar de Heere een gelukkigen ouderdom, en mochten moeder en zoon, hereenigd, zich in elkaar verblijden, en zullen zeker den naam des Heeren hebben groot gemaakt.

In het jaar 1876 ontsliep de oude moeder in de armen van haar weergevonden zoon.

HOOGENEIRK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Feijenoord, J. L. Schouten, te Watergraafsmeer. — Jutrijp-Hommerts, D. Prins, te Oudega (Sm.) — Rijnsburg, J. E. Goudappel, te Dieren.

BEDANKT: Lexmond, T. Bouma, te Doorn.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Goes, J. J. Homburg, te Groede. — Blankenham (toez.), W. Vermeer, te Delfzijl. — Benthuisen, F. Kijftenbelt, te Wilnis. — Oldehove (Gr.), T. J. Eppens, te Kortezwaag. — Raalte, G. Barger Em., te Dalfsen. — Huizen (toez.), W. Bieshaar, te Zetten. — Montfoort, H. E. J. Hupkes, te Waddinxveen. — Wieringerwaard, H. A. France, te Akersloot. — Peins en Zweins, Y. B. Kalma, cand. te Mantgum.

AANGENOMEN: Kockengen, D. Plantinga, te Randwijk. — Garnwerd, Joh. Bender, te Muntendam. — Bergum, M. van Leeuwen, te Graft. — Knijpe (Fr.), Y. B. Kalma, cand. te Mantgum. — Schoonebeek (Dr.), P. N. Tonsbeek, cand. te Roswinkel.

BEDANKT: Eenigenburg, H. J. Toxopeus, te Anna Paulownapolder. — O.- en W.-Blokker (toez.), J. P. Cannegieter, te Oostvoorne.

Onder vriendelijke dankbetuiging aan zoovele geabonneerden die ons de verschuldigde abonnementsgelden over het afgeloopen kwartaal reeds toezonden, nemen wij de vrijheid, hen, die dit nog niet deden, beleefd te verzoeken zulks alsnog **uiterlijk den 20sten dezer** *te doen en hun postwissel te adresseeren aan*

De Administratie van „De Heraut", Amsterdam.

De abonnementsprijs van De Heraut *is f* **1.20** *per kwartaal.*

Na ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden.

DE ADMINISTRATIE.

Amsterdam, Juli 1908.

Advertentiën.

De Heer W. J. KOLKERT Jr.,
Leeraar Gymn. en H. B. S. te Winschoten
EN
Mejuffrouw NELLY KARDOES
geven kennis van hun voorgenomen huwelijk, waarvan D. V. de voltrekking zal plaats hebben te Deventer op den 18en Aug. a. s.
Winschoten, Deventer, 13 Juli 1908.
Geen receptie.
Eenige en algemeene kennisgeving.

De Heere verblijdde ons heden met de zeer voorspoedige geboorte van een *ZOON.*
J. BALHUIZEN.
G. BALHUIZEN—REYMERINK.
Amsterdam, 14 Juli 1908.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

Centr. Diac. Conf.
Diaconien, die nog punten hebben in te zenden voor de agenda der a. s. Conf. worden verzocht dit nog ten spoedigste te doen aan
R. BROEKHUIZEN,
1e Secr.
Meppel, 15 Juli 1908.

KERKORGEL!
TE KOOP voor lagen prijs een nieuw **PIJPORGEL**, zeer geschikt voor 3 à 400 personen. Brieven franco lett. D. Bur. v. d. blad.

GEBRUIKT
KERKORGEL te koop,
flink werk; 2 klav. en aangehangen Ped. 18 Reg. Bevragen bij Gebr. SMITS, *Reek* bij Grave.

Maatschappij tot uitgave van Gereformeerde Geschriften.
Postbox 434, AMSTERDAM.
IS VERSCHENEN:
Dr. J. C. S. LOCHER:
Toelichting en Verweer.
Opmerkingen naar aanleiding van
Dr. J. VAN LONKHUYZEN:
Hermann Friedrich Kohlbrügge.
Prijs f 1.50 ing., f 1.90 geb.
Voor Amsterdam verkrijgbaar **Oude Waal 28.**

LEVENSVERZEKERING
de Nederlanden van 1845
BRAND- INBRAAK — VERZEKERING
DEN HAAG (vroeger Zutphen). Directie HENNY.
KAPITAAL . . . . . f 4.000.000.00
RESERVEFONDS ruim . . . f 3.235.000.00

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN
Hoofdkantoor: AMSTERDAM, Damrak 60.
Bijkantoren: AMSTERDAM, Dam 13-15-17.
HILVERSUM, Langestraat 65.
HAARLEM, Kruisweg 69.
ROTTERDAM, Zuidblaak 62, bij het Postkantoor.
DORDRECHT, Wolwevershaven 23.
Belasten zich met de uitvoering van EFFECTENORDERS.
Nemen en **geven** GELDEN op PROLONGATIE.
Sluiten BELEENINGEN.
Ontvangen GELDEN à DEPOSITO tegen dagelijks vast te stellen rentekoers.
Wisselen VREEMDE BANKNOTEN en MUNTSPECIEN.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland.
Gevestigd te GRONINGEN.
Telephoon Intercommunaal No. 674.
Maatschappelijk Kapitaal *f* 1,000,000.
Uitstaand bedrag aan Hypotheken op 31 December 1907, *f* 2.556.230.—, aan Pandbrieven *f* 2.520.746.73½.
Commissarissen: PROF. MR. D. P. D. FABIUS, J. H. DE WAAL MALEFIJT, A. W. SCHIPPERS, JHR. H. A. WITTEWAALL VAN STOETWEGEN, H. LUIKING, MR. F. DIELEMAN, E. G. WENTINK.
Raad van Toezicht: JOHS. TERPSTRA, MR. H. VAN DER VEGTE, M. UBBENS.
Geeft uit 4 pCt. Pandbrieven,
koers 98 %, in stukken van *f* 1000.—, *f* 500.—, *f* 100.— en *f* 50.—, verkrijgbaar ten kantore der Bank, bij alle Agenten en Effectenhandelaren. Inlichtingen geven te *Amsterdam* de H.H.: L. G. WEISZ & Co. Westermarkt 21 en RADIUS en DANE, Heerengracht 115; te *Rotterdam* de heer H. DANE, Haringvliet 49.
De Directie:
M. BROUWER, Mr. W. SWITTERS, F. J. BOLT

NAAR ZUID-AMERIKA
met de stoomschepen van den Koninklijken Hollandschen Lloyd.
Eerstvolgende vertrekdagen voor Passagiers van Amsterdam naar Rio de Janeiro, Santos, Montevideo en Buenos-Ayres:
s.s. „Rijnland" . . . . . 8 Augustus.
s.s. „Amstelland" . . . . . 8 September.
s.s. „Zaanland" . . . . . 8 October.
Voor nadere inlichtingen wende men zich tot den Koninklijken Hollandschen Lloyd, 131 Prins Hendrikkade, Amsterdam.

1908 1908
Door deze vestig ik Uwe aandacht op een door mij in den handel gebracht **Nieuw Merk Sigaren. Merk „1908"** volgens bovenstaand model en grootte, **een zéér fijne 2½ Cts. Sumatra Sigaar**, wat en smaak en geur betreft overtreft deze vele in den handel zijnde 3 Cts. Sigaren. Zij voldoet aan de hoogste eischen welke men kan stellen aan een Sigaar in dien prijs.
Wat ik adverteer is waarheid, om dit te bewijzen lever ik voor **éénmaal** een proefkistje van 50 stuks franco voor *f* 1.25, bij nabestelling wordt alleen geleverd bij 200 stuks franco voor *f* 5.—, bij 300 stuks *f* 7.20, bij 500 stuks *f* 12.— franco levering na ontvangst van postwissel of ook wel bestelling per briefkaart, waarna later over het bedrag wordt beschikt.
Monsters 2, 3, 4 en 5 Cts. Sigaren op aanvrage franco levering.
Aanbevelend,
A. J. M. GOOTE, Sigarenhandel,
AMERSFOORT.

STOOMVAART-MAATSCHAPPIJ
Rotterdamsche Lloyd.
Maildienst tusschen Rotterdam en Ned.-Indië.
in verbinding met de diensten der
Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

	van Rotterdam 12 m.	van Southampton 3 n.m.	van Lissabon 3 n.m.	van Marseille 11 v.m.	van Port-Said	van Suez	te Padang	te Batavia
Ophir	18 Juli	21 Juli	25 Juli	30 Juli	4 Aug.	5 Aug.	19 Aug.	21 Aug.
Gedé	1 Aug.	4 Aug.	8 Aug.	13 Aug.	18 „	19 „	6 Sept.	8 Sept.
Sindoro	15 „	18 „	22 „	27 „	1 Sept.	2 Sept.	18 „	20 „
Kawi	29 „	1 Sept.	5 Sept.	10 Sept.	15 „	16 „	30 „	2 Oct.
Tabanan	12 Sept.	15 „	19 „	24 „	29 „	30 „	14 Oct.	16 „
Willis	26 „	29 „	3 Oct.	8 Oct.	13 Oct.	14 Oct.	28 „	30 „
Rindjani	10 Oct.	13 Oct.	17 „	22 „	27 „	28 „	11 Nov.	13 Nov.
Goentoer	24 „	27 „	31 „	5 Nov.	10 Nov.	11 Nov.	26 „	28 „

Alle Mailbooten, uitgezonderd de „Gede" hebben Eerste klasse midscheeps, 2de klasse in de Campagne.

EXTRA AFVAARTEN:
Direct naar Java en naar Macassar, (eventueel met overlading), 11 Juli s.s. „BOGOR", Kapitein C. W. VAN DER EEM.
De „BOGOR" laadt voor Sabang (Oleh-leh), Singapore, Tagal en Tjilatjap direct.
Direct naar Java en naar Macassar, (eventueel met overlading), 1 Aug. s.s. „MALANG", Kapitein A. F. VAN DUYN.
De „MALANG" laadt voor Sabang (Oleh-leh) en Padang direct.

De Hoofd-Agenten RUYS en Co., Rotterdam en Amsterdam.
De Agenten EYKENSLUYTERS & TROMP, 's-Gravenhage,
Anna Paulownastraat 11.

EISMA & Co's Bank
Noordeinde 20, 's GRAVENHAGE

Vrije Universiteit.
Aan belanghebbenden wordt bericht, dat de
Series Lectionum
voor den Cursus 1908—1909, verkrijgbaar is tegen betaling van 25 Ct. ten Bureele (Keizersgracht 163).
J. WOLTJER,
h. t. Rector.
Amsterdam, Juli 1908.

Verschenen bij J. POTHOVEN, Nijkerk:
Verhandeling over de Kerk
in aansluiting aan vraag en antwoord 54 van den Heidelbergschen Catechismus
DOOR
J. G. KUNST
V. D. M. te Nijkerk.
Prijs f 0.10.

De *eenige* preeken van den bekenden Amsterdamschen Predikant
W. H. GISPEN,
Wet en Genade
f **1.50,** *f* **1.90 geb.**
worden door hen die ze gelezen hebben, weer aanbevolen aan anderen.
J. C. SIKKEL,
Troost mijn Volk
vroeger 2 deelen geb. *f* 4.80, thans voor *f* 1.75 in één band.
Höveker's Boekhandel W. TEN HAVE,
Het van ouds bekende adres:
Kalverstraat 154, AMSTERDAM.

Boek- en Courantdrukkerij: ROEVER KRÖBER & BAKELS, Amsterdam.